

Tjenesteavtale 5

Retningslinjer for samarbeid om utskrivningsklare pasienter som antas å ha behov for kommunale tjenester etter utskrivning fra institusjon

Innholdsfortegnelse

1. Parter	2
2. Bakgrunn.....	2
3. Formål	2
4. Virkeområde.....	2
5. Avklaringer – Forutsetninger	3
6. Varsel til kommunen om innlagt pasient	3
7. Samarbeid mellom sykehuset og kommunen under oppholdet.....	4
8. Rutiner for samhandling ved utskrivning fra sykehus	5
9. Praktiske forhold som skal avklares ved utskrivning.....	6
10. Utskrivning i forbindelse med fødsler	7
11. Betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter	8
12. Særskilte forhold	9

1. Parter

Tjenesteavtale 5 er inngått mellom kommunen og Helgelandssykehuset HF. Helgeladssykehuset inngår avtale etter delegasjon fra styret i Helse Nord, jf. styresak 107-2011.

2. Bakgrunn

- 2.1. Utarbeidelse av tjenesteavtale 1-12 mellom kommunen og Helgelandssykehuset HF (partene) er pålagt ved Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester av 24. juni 2011 § 6-2, jf. Lov om spesialisthelsetjenester § 2-1 e
- 2.2. Felles samarbeidsavtale regulerer avvik, uenighet og tvisteløsning, mislighold, iverksetting, varighet og oppsigelse, samt innsending til Helsedirektoratet for tjenesteavtale 1-12

3. Formål

Formål med tjenesteavtale 5 er:

- 3.1 bidra til at pasienter og brukere mottar et forsvarlig og helhetlig tilbud om helse- og omsorgstjenester på tvers av forvaltningsnivåer
- 3.2 klargjøre ansvars- og oppgavefordeling mellom kommune og sykehuset ved utskrivelse fra sykehus
- 3.3 sikre god samhandling mellom partene når tilbudene fra kommune og sykehuset er gjensidig avhengig av hverandre
- 3.4 sikre kontinuitet i behandlingsforløpet, for brukere/pasienter og pårørende.
- 3.5 sikre forsvarlig informasjonsutveksling mellom behandlingsnivå.
- 3.6 redusere risikoen for uheldige hendelser

4. Virkeområde

Virkeområde for tjenesteavtale 5 er:

- 4.1 ansvar og oppgavefordeling ved utskrivning fra sykehus når pasienten antas å ha behov for kommunale helse- og/eller omsorgstjenester
- 4.2 for fagområdene somatikk, psykisk helse og rusbehandling

5. Avklaringer – Forutsetninger

5.1 Elektronisk kommunikasjonsløsning for samhandling mellom kommune og sykehuset skal benyttes. Om telefonisk eller annen muntlig kommunikasjon for samhandling benyttes som et tillegg, skal partene dokumentere dette i elektronisk pleie- og omsorgsmeldinger (PLO). Partene blir enige i hvem som dokumenterer

5.2 Følgende pleie- og omsorgsmeldinger skal benyttes:

Spesialisthelsetjenesten (Dips Arena):	Kommunene (CosDoc, Gerica og Profil):
5.3.1. <i>Melding om innlagt pasient</i>	5.3.1. <i>Melding om innlagt pasient</i>
5.3.2. <i>Helseopplysninger tidligmelding</i>	5.3.2. <i>Helseopplysninger – Varsel om innlagt pasient</i>
5.3.3. <i>Helseopplysninger oppdatering (brukes til funksjonskartlegging)</i>	5.3.3. <i>Helseopplysninger – Oppdaterte opplysninger - Endring (brukes til funksjonskartlegging)</i>
5.3.4. <i>Helseopplysninger oppdatering (v/endring i funksjonskartleggingen)</i>	5.3.4. <i>Helseopplysninger – Oppdaterte opplysninger - Endring (v/endring i funksjonskartleggingen)</i>
5.3.5. <i>Helseopplysninger oppdatering (helseopplysninger v/utklarmelding)</i>	5.3.5. <i>Helseopplysninger – Oppdaterte opplysninger - Endring (helseopplysninger v/utklarmelding)</i>
5.3.6. <i>Melding om utskrivningsklar pasient</i>	5.3.6. <i>Melding om utskrivningsklar pasient</i>
5.3.7. <i>Avmelding utskrivningsklar pasient</i>	5.3.7. <i>Avmelding utskrivningsklar pasient</i>
5.3.8. <i>Melding om utskrevet pasient</i>	5.3.8. <i>Melding om utskrevet pasient</i>

I tillegg brukes dialogmeldingene *Forespørsel* og *Svar på forespørsel* i kommunikasjonen mellom sykehuset og kommuner.

6. Varsel til kommunen om innlagt pasient

Sykehusets ansvar og oppgaver:

- 6.1 Når en pasient som legges inn på sykehus har kommunale helse- og omsorgstjenestetilbud fra før, skal sykehuset varsle kommunen om innleggelsen ved å sende *Melding om innlagt pasient*
- 6.2 Når en pasient legges inn på sykehus, skal helsepersonellet på sykehuset vurdere om pasienten kan ha behov for hjelp fra den kommunale helse- og omsorgstjenesten etter utskrivning fra sykehuset
- 6.3 Viser vurderingen at pasienten kan ha behov for hjelp fra den kommunale helse- og omsorgstjenesten etter utskrivning, skal sykehuset varsle kommunen om dette innen 24 timer etter innleggelsen ved bruk av meldingen *Helseopplysninger tidligmelding*

- 6.4 Dersom det antas å være behov for omfattende eller langvarig behandling på sykehus, eller det på grunn av pasientens helsetilstand ikke er mulig å foreta vurderingene innen 24 timer etter innleggelse, skal vurderingene foretas og kommunen varsles så snart det lar seg gjøre
- 6.5 Meldingen *Helseopplysninger tidligmelding* skal inneholde:
- 6.5.1 pasientens status
 - 6.5.2 antatt forløp
 - 6.5.3 forventet utskrivningstidspunkt
- 6.6 Sykehuset skal ved behov innhente aktuelle supplerende opplysninger fra pasient, annen institusjon, hjemmetjeneste, fastlege, sykehjemslege og pårørende

7. Samarbeid mellom sykehuset og kommunen under oppholdet

Sykehusets ansvar og oppgaver:

- 7.1 For å avklare hjelpebehov skal sykehuset, ved behov og så tidlig som mulig, invitere kommunen til samarbeidsmøte. Dette kan skje på sykehus, i et digitalt møte eller i pasientens hjem. Samarbeidsmøtet skal skje i samarbeid med pasienten
- 7.2 For pasienter som forventes å ha/få behov for helse- og omsorgstjenester etter utskrivning fra sykehuset, foretar sykehuset så snart som mulig en funksjonskartlegging av pasienten, og meldingen *Helseopplysninger oppdatering (brukes til funksjonskartlegging)* sendes kommunen. Det skal ikke søkes om eller forespeiles spesifikk tjeneste
- 7.3 Sykehuset skal varsle kommunen snarest dersom det blir endringer i forventet utskrivningstidspunkt eller hjelpebehov. Meldingen *Helseopplysninger oppdatering (v/ending i funksjonskartleggingen)* benyttes
- 7.4 Dersom pasienter som mottar kommunale helse- og omsorgstjenester dør i sykehuset, skal det gis melding til kommunens helse- og omsorgstjeneste så raskt som mulig.
- 7.5 Beste effektive omsorgsnivå (BEON-prinsippet) skal legges til grunn ved ansvars- og oppgavefordelingen mellom kommunen og sykehuset
- 7.6 Sykehuset skal kommunisere med kommunen elektronisk, herunder besvare meldinger uten unødig opphold, og etterspørre ytterligere opplysninger ved behov

Kommunens ansvar og oppgaver:

- 7.7 Dersom kommunen vurderer at det er behov for det, skal kommunen så tidlig som mulig be om at sykehuset organiserer samarbeidsmøte
- 7.8 For pasienter i kommunale institusjoner skal det sendes elektronisk pleierapport med funksjonsbeskrivelse, IPLOS-vurdering og gjeldende medikamentliste. I tilfeller der akutt hast gjør at opplysninger ikke kan sendes elektronisk, skal slike gis per telefon, og oversendes elektronisk så snart som mulig
- 7.9 For pasienter som mottar helsetjenester i hjemmet fra kommunene, skal det sendes

elektronisk pleierapport med funksjonsbeskrivelse, IPLOS-vurdering og gjeldende medikamentliste, etter at kommunen mottar varsel om innlagt pasient

- 7.10 Kommunen skal kommunisere med sykehuset elektronisk, herunder besvare meldinger uten unødig opphold, og etterspørre ytterligere opplysninger ved behov

8. Rutiner for samhandling ved utskrivning fra sykehus

Sykehusets ansvar og oppgaver:

- 8.1 En pasient er utskrivningsklar når lege på sykehus vurderer at det ikke er behov for ytterligere behandling ved døgnopphold i spesialisthelsetjenesten. Vurderingen skal være basert på en individuell helsefaglig og psykososial vurdering, og følgende punkter skal være vurdert og dokumentert i pasientjournalen, jf. § 9 i *Forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter*:

- a) problemstillingen(e) ved innleggelse, slik disse var formulert av innleggende lege, skal være avklart
- b) Øvrige problemstillinger som har fremkommet skal være avklart
- c) dersom enkelte spørsmål ikke avklares skal dette redegjøres for
- d) det skal foreligge et klart standpunkt til diagnose(r), og videre plan for oppfølging av pasienten
- e) pasientens samlede funksjonsnivå, endring fra forut for innleggelsen, og forventet framtidig utvikling skal være vurdert

Pasient i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelavhengighet er utskrivningsklar når lege eller psykolog ved sykehuset vurderer at det ikke er behov for ytterligere behandling ved døgnopphold i spesialisthelsetjenesten. Det vises til forskriftens § 9, tre siste ledd, for ytterligere avklaringer før pasient i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelavhengighet med behov for kommunale helse- og omsorgstjenester etter utskrivning, er utskrivningsklar

- 8.2 Når en pasient er definert som utskrivningsklar, skal sykehuset straks varsle kommunen, jf. §10 i *Forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter*. Dette innebærer sending av varslar døgn- og ukekontinuerlig. Dette gjelder ikke utskrivningsklare pasienter som ikke har et behov for et kommunalt helse- og omsorgstjenestetilbud. Meldingen *Melding om utskrivningsklar pasient* benyttes. *Meldingen Helseopplysninger oppdatering (helseopplysninger v/utklarmelding)* sendes også. Meldingene sendes av sykepleier, og det skal fremgå av meldingene hvilken lege som har gjort vurderingen

Det vises til *Forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter* § 9 og punkt 8.1 i denne avtalen hva som skal være vurdert og dokumentert i pasientjournalen når pasienten meldes utskrivningsklar

- 8.3 Kommunen kan kreve å få en redegjørelse for de vurderinger sykehuset har foretatt etter samme forskrift § 9. Redegjørelsen skal inneholde tilstrekkelig og nødvendig informasjon slik at kommunen kan etterprøve vurderingene foretatt av sykehuset, jf. nevnte forskrift §14
- 8.4 Melding om utskrivningsklar pasient som sendes etter klokken 14:00 alle virkedager, utløser betalingsplikt først fra påfølgende virkedag
- 8.5 For utskrivningsklare pasienter som får behov for ytterligere behandling i ventetid for utskriving, skal sykehuset informere kommunen uten ugrunnet opphold. Meldingen *Avmelding utskrivningsklar pasient* benyttes. Beregningen av antall utskrivningsklare døgn stoppes inntil pasienten er utskrivningsklar igjen. Dette skal dokumenteres i form av ny *Melding om utskrivningsklar pasient*
- 8.6 Sykehuset kan overføre utskrivningsklar pasient når kommunen har bekreftet at et kommunalt helse- og omsorgstjenestetilbud til pasienten er klart
- 8.7 Sykehuset skal ved utskrivelse sende nødvendige medisinske opplysninger til kommunen, i form av godkjent legeepikrise eller epikrise ved utskriving (EVU) med oppdatert medikamentliste samt pleierapport og eventuelle rapporter fra fysio- og/eller ergoterapeut. Der det ikke finnes elektroniske løsninger skal papirkopi følge pasienten
- 8.8 Resultater fra prøver eller annen informasjon som ikke foreligger ved utskriving skal ettersendes straks de foreligger. Medisinsk ansvarliges vurdering og anbefalinger skal sendes sammen med opplysningene
- 8.9 Lege ved sykehuset skal ta kontakt med fastlege når det er medisinsk indikasjon for dette vedrørende oppfølging av pasienten

Kommunens ansvar og oppgaver:

- 8.10 Kommunen skal etter å ha mottatt varsel om utskrivningsklar pasient straks, og innen klokken 15:00, gi beskjed om kommunen kan ta imot pasienten
- 8.11 Kommunen skal vurdere om og evt. hvilke kommunale helse- og omsorgstjenester som skal iverksettes
- 8.12 Dersom kommunen ikke kan ta imot pasienten, skal sykehuset varsles om når et kommunalt tilbud antas å være klart. Kommunen skal straks gi beskjed når et kommunalt tilbud er klart for pasienten
- 8.13 Kommunen skal sende elektronisk melding med informasjon om hvilke helse- og omsorgstiltak kommunen vil iverksette ved utskrivelse

9. Praktiske forhold som skal avklares ved utskriving

Sykehusets ansvar og oppgaver:

- 9.1 Sykehuset skal sikre at pasienten får tilfredsstillende behandlingshjelpemidler i tide, slik at manglende behandlingshjelpemidler ikke blir til hinder for utskriving fra sykehuset

- 9.2 For å hindre avbrudd i iverksatt behandling, skal sykehuset sikre at pasienten vederlagsfritt får med seg tilstrekkelig mengde av nødvendige medikamenter og utstyr inntil pasienten selv, evt. med kommunens hjelp, kan skaffe seg medikamentene. Hva som skal sendes med pasienten avklares med mottakende helsepersonell i kommunen
- 9.3 Ved forandringer i medikasjon skal medikamentliste samstemmes og ved behov skal det sendes elektronisk resept til apoteket. Dersom pasienten har gyldige resepter med samme virkestoff eller ATC-gruppe som ikke skal benyttes i videre behandling, skal forskrivende lege tilbakekalle disse reseptene fra reseptformidleren
- 9.4 Dosert medisin for perioden fra utskrivning og til og med neste hverdag skal følge pasienten dersom det er behov for det. I spesielle tilfeller kan det avtales utlevering av medisiner utover en hverdag når lokale forhold tilsier det
- 9.5 Nye medikamenter som krever individuell refusjon fra HELFO skal være søkt om fra sykehuset under innleggelse. Spesialisthelsetjenesten må sørge for reitererte resepter til slik behandling, og til medikamenter som ikke kan forskrives av allmennleger. Spørsmål angående reseptforskriving av slike medikamenter skal rettes til sykehuset, og ikke til fastlege
- 9.6 Dersom pasienten ikke er i stand til det selv, skal sykehuset informere pårørende om utskrivningen
- 9.7 Dersom det er nødvendig med snarlig oppfølging hos fastlege, skal sykehuset sørge for at fastlege får beskjed om dette snarest mulig, og senest utskrivningsdagen
- 9.8 Når plan for behandling utarbeidet av spesialisthelsetjenesten foreligger og dette innebærer ytterligere utredning eller behandling i spesialisthelsetjenesten, skal behandlende lege eller avdeling henvise til dette
- 9.9 Sykehuset skal rekvirere pasienttransport tilpasset pasientens situasjon, og har ansvaret for all pasienttransport og følgetjeneste uavhengig av pasientens behandlingssted og funksjonsnedsettelse
- 9.10 Ved transport til privat hjem gjelder sykehusets ansvar inntil pasienten har kommet inn i hjemmet. Ved transport til kommunal institusjon, overføres ansvaret til kommunen når pasienten er tatt imot av institusjonspersonalet
- 9.11 Pasienter med behov for kommunale helse- og omsorgstjenester skrives fortrinnsvis ut fra sykehuset på hverdager
- 9.12 Pasienter som har behov for kommunale helse- og omsorgstjenester, skal fortrinnsvis være ankommet egen bolig eller institusjon innen kl. 16.00 utskrivningsdagen. Dersom transportforholdene eller annet tilsier at dette ikke er mulig, kan annet klokkeslett avtales
- 9.13 Behandlende lege på sykehuset skal vurdere om det er medisinsk nødvendig med ledsager under hjemtransport

10. Utskrivning i forbindelse med fødsler

Sykehusets ansvar og oppgaver:

- 10.1 På utskrivningsdatoen melder utskrivende jordmor ved fødeavdelingen utskrivningsdatoen til kommunens helsesykepleier pr telefon eller elektronisk
- 10.2 Ved utskrivning fra fødeavdelingen sendes jordmorepikrise til helsestasjon pr. brev eller elektronisk samt elektronisk til fastlege
- 10.3 Evt. epikrise skal sendes til fastlege

11. Betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter

- 11.1 Sykehuset har ansvar for å utstede faktura til kommunen for betaling for utskrivningsklar pasient. Det tilstrebes månedlig fakturering, og 30 dagers betalingsforfall. Fakturagrunnlag skal diskuteres og avklares med kommunen før faktura utstedes
- 11.2 Betalingsplikten inntreer fra og med det døgnet pasienten blir erklært utskrivningsklar og vilkårene i *Forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter §§ 8 - 10* er oppfylt og kommunen har gitt beskjed om at den ikke kan ta imot pasienten

Betalingsplikten inntreer også dersom kommunen ikke har svart på varselet om utskrivningsklar pasient, jf samme forskrift §§13 og 10

Dersom kommunen ikke har gitt beskjed om mottak av pasient innen kl. 15:30 og dette medfører at det ikke er mulig å sørge for egnet transport av pasienten til kommunen, inntreer betalingsplikt

- 11.3 Betalingsplikten for utskrivningsklare pasienter bortfaller dersom punktene 8.1 - 8.5, 8.7 og 8.8 i denne avtalen ikke er overholdt

Kommunene kan be om redegjørelse for de aktuelle vurderingene i henhold til § 14 i *Forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter*

Det døgnet pasienten skrives ut, inngår ikke i betalingsplikten

- 11.4 Dersom utenforliggende forhold tilsier at det ikke er mulig å transportere pasienten fra sykehus, gjelder ikke betalingsplikten i påvente av transport
- 11.5 Ved uenighet om vilkår for utskrivningsklare pasienter er oppfylt, utstedes ikke eventuell faktura før uenigheten er løst gjennom lokal tvisteløsningsnemnd eller nasjonal tvisteløsningsnemnd

12. Særskilte forhold

12.1 Kompetanseoverføring

I saker der det er behov for kompetanseoverføring, veiledning til kommunalt personale eller opplæring i bruk av utstyr, skal ikke pasienten erklæres utskrivningsklar før slik opplæring og veiledning er gitt fra sykehusets side. Kommunens vurdering av om der foreligger et slikt veiledningsbehov er i tvilstilfelle utslagsgivende. Veiledningen skal være vederlagsfri. Opplæringen skal gjennomføres uten ugrunnet opphold. Dersom kommunen misligholder dette punktet på en slik måte at utskrivningen ikke kan gjennomføres, vil betalingsplikten løpe fra det tidspunktet opplæringen er dokumentert tilbudt

12.2 Intern overføring i spesialisthelsetjenesten

Dersom en pasient er innlagt på en avdeling på et sykehus, men skal overføres til en annen avdeling, et annet sykehus eller annen behandling i spesialisthelsetjenesten, er pasienten ikke å regne som utskrivningsklar i forskriftens forstand. Dette gjelder ikke de tilfeller pasienten henvises til elektiv behandling, herunder også elektiv rehabilitering innenfor spesialisthelsetjenesten

12.3 Permisjoner fra sykehuset

Permisjoner for pasienter som har behov for kommunale helse- og omsorgstjenester under permisjonstiden, skal avtales og planlegges i samråd med kommunen. Om pasienten er utskrivningsklar og mottar slike kommunale tjenester under permisjonstiden, avklares hvorvidt det er grunnlag for reduksjon i betalingsdøgn

12.4 Utskrivning når pasienten har kommunal langtidsplass i institusjon

For pasienter med kommunal langtidsplass i institusjon kan punktene 8.2 – 8.5 og 9.11 - 9.12 fravikes. Sykehuset skal ta direkte kontakt med den aktuelle institusjonsavdeling for avtale om utskrivning

12.5 Avvisning av tilbud om kommunale helse- og omsorgstjenester

Dersom utskrivningsklar pasient velger å takke nei til tilbudte kommunale helse- og omsorgstjenester, bortfaller kommunens ansvar for pasienten. Dersom sykehuset velger å forlenge pasientens sykehusopphold i slike tilfeller, bortfaller kommunens betalingsplikt jf. *Forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter* § 13

Dato: 17.09.24

Dato: 10. 9. 24

Elvira Marsen

Interkommunal samhandlingsleder

Helgelandskommunene

Knut Roco Johnsen

Samhandlingssjef

Helgelandspsykehuset HF